

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPROGRÁMMAPLÁNA

SÁMI MÁNÁIDGÁRDEOAHPAHEADDJEOAHPPU - GEABBILIS PROGRÁMMA

180 oahppočuoggá

3,5 jagi oahppu

Dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 21.06.22 áššis 25/22, Public áššenr. 22/00392. Rievdaduvvon goahtejođiheaddji mearrádušnotáhta bokte 18.01.23, Public áššenr. 22/00392-3.

1. PROGRAMMA NAMMA JA GRÁDANAMAHUS

Gráda namahus:

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpu bachelor
Bachelor i samisk barnehagelærerutdanning
Bachelor of Sami Early Childhood Teacher Education

Oahppoprográmma namma:

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu - geabbilis prográmma
Samisk barnehagelærerutdanning - fleksibelt program
Sami Early Childhood Teacher Education – flexible program

2. OAHPPOPROGRÁMMA VIIDODAT

Oahppu lea 3,5 jagi ja addá 180 oahppočuoggá.

3. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii ja sámegielmáhttu. Sisabeassanvuoddu sáhtta leat juogo oppalaš lohangelbbolašvuhta (čáđahan joatkkaskuvlla/logahaga) dahje reálagelbbolašvuhta. Oppalaš lohangelbbolašvuoda gáibádusat olgoriikkaohcciide bohtet ovdan NOKUTa GSU-listtus. Go oahppu lágiduvvo sámegillii, de olgoriikkaohcciide ii gusto dárogielgáibádus, vrd. Forskrift om opptak til høgare utdanning § 2-2 (6).

Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuhta man dási gelbbolašvuhta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

4. OAHPAHUSGIELLA

Váldo oahpahusgiella lea davvisámegiella. Jus oassi logaldallamiin lea dáro- dahje ruotagillii, de dat dulkojuvvo sámegillii dárbbu mielde. Jus logaldallamat leat eanjalasgillii, dat eai dulkojuvvo.

5. OAHPU SISDOALLU

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu lea profešuvdnoahppu, mii gealbuda studeantta doaimmahit mánáidgárdeoahpaheaddjeprofešuvnna mánggabealat ja rievdi servodagas, otná ja boahhteáiggi ođđaáigásaš mánáidgárddiin. Oahppu lea vuodđuduvvon Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpu rámmaplánii (gč. Forskrift om rammeplan for samisk barnehagelærerutdanning, mearriduvvon Máhttodepartemeanttas 20.08.2013), ja lea ovttárvosaš Norgga mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpuin.

Oahpus deattuhuvvo sámi pedagogihkka, pedagogalaš jodiheami ja sámi mánná otná áiggis. Oahppu speadjalastá mánáidgárddi beaivválaš doaimmaid, mo mánáidgárddis lámčit dili máná oahppamii, láddamii, stoahkamii, ovddasmorrašii ja buot beallásaš ahtanuššamii.

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu lea huksejuvvon servodaga mánggabealatvuoda ja mánggagielat ja -kultuvrralaš perspektiivvain. Oahpu vuodđun leat sámi kultuvrra, sámi servodaga ja sámegielaid dilit ja historjá. Oahpus leat guovddázis sámi mánát miehtá Sámi, sámi árbevirolaš máhttu, luondduáddejupmi, sámi oahppanáddejumit ja mánáid bajásšaddan. Dehálaš oassi oahpus lea ovttasbargu mánáiguin, mánáid váhnemiiguin, bearrašiiguin ja eallilan olbmuiguin. Oahppu deattuha sámi, našunála ja eamiálbmot ja riikkaidgaskasaš dutkan- ja ovdánahttinbarggaid.

6. OAHPPANJOKSOSAT

Maŋŋel čađahuvvon oahpu, lea kandidáhtta olahan čuovvovaš oahppanjoksosiid:

Diehtu:

Kandidáhtas lea

- viiddes máhttu profešuvdna- ja fágalaš gelbbolašvuodas
- viiddes máhttu sámi árbevirolaš máhtus ja dieddalaš máhtus iešguhtege fágasuorggi siskkobealde
- viiddes máhttu mánáid stoahkamis, oahppanproseassain ja ahtanuššamis
- viiddes máhttu dálá áigge mánnávuodas ja mánnákultuvrras
- viiddes máhttu mánáid iešguđetlágan bajásšaddaneavttuin, duogázis ja ovdáneamis servodagas, gos leat iešguđetlágan gielat, sosiála dilit, oskkut, eallinoainnut ja kultuvrrat
- viiddes máhttu jodiheamis ja pedagogalaš barggu lámčimis mánggalágan bargovugiin;

máhttu sosiála, fysalaš, estehtalaš ja hábmejeaddji ovdáneamis ja máhttu láidesteapmái digitála-, lohkan-, čállin- ja matematihkkagálggaide

- viiddes máhttu ovttasbarggus ja gulahallamis mánáid, váhnemiid ja eará rávisolbmuid, skuvllaid, ruovttuid ja eará ášahusaid gaskka
- viiddes máhttu sámegiela ja eará gielaid ovdánahttimis, mánáid giellaovdáneamis, mánggagielatvuođas ja giellaealáskahttimis
- viiddes máhttu mánáid vuoigatvuođain riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid, eamiálbmotjulggaštusaid ja našunála lágaid vuođul,
- máhttu našunála ja sámi mánáidgárddi iešvuođain, historjjás, ovdáneamis, láhkavuođus ja stivrendokumeanttain, ja máhttu mánáidgárddi sajádagas ja rollas servodagas
- máhttu mánáid birra geat leat váttis eallindiliin
- máhttu illasteami ja seksuála veahkaválddalašvuođa birra ja mo doaibmabijuid bidjat johtui doaibmi lágaid vuođul
- diehtu našunála, riikkaidgaskasaš ja sámi dutkan- ja ovdánahttinbargguin mat leat relevánttat mánáidgárdeoahpaheaddjeprofešuvnii, ja sus lea máhttu ođastit gelbbolašvuođa fágasuorggis.

Máhttu:

Kandidáhtta

- máhtta geavahit fágalašvuođa, sámi árbevirolaš máhtuid ja oahppanádejjumiid, relevánta teorijaid ja dutkanbohtosiid iežas barggus
- máhtta ovddidit iežas mánáidgárdeoahpaheaddjin šaddama identitehta ja reflekteeret iežas ja mánáidgárddi geavadiid go ovdánahtta iežas mánáidgárdeoahpaheaddjerolla ja profešuvdnaetihkalaš gažaldagaid
- máhtta doaibmat mánáidgárdeoahpaheaddjin, láidsteaddjin, ovttasbargoguoibmin, jođiheaddjin ja bagadallin
- máhtta plánat, čađahit, árvoštallat ja kritihkalaččat reflekteeret mánáidgárddi stoahkan- ja oahppanarenaid mas sámi árbevirolaš máhttu, dieđalaš máhttu ja vásáhusvuođosaš máhttu leat vuolggasadjin
- máhtta heivehit mánáidgárddi iešguđetlágan mánáid návccaide ja attáldagaide, beroštumiide ja sosiokultuvrralaš duogážiidda, fátmasteaddji mánáidgárddi birrasii
- máhtta ovdánahttit hutkás proseassaid mánáidgárddis main čalmmustahtta mánáid hábmennávccaid, ollislaš oahppama ja ovdánahttima
- máhtta geavahit iešguđetlágan formálalaš ja eahpeformálalaš oahppan- ja gulahallanmáliid
- máhtta lágidit ja jođihit buriid ja hutkás birrasiid ja dilálašvuođaid, maid olis fievreridit

máhtu sámi árbevirolaš oahppanoainnuin ja daid sirdašumiin buolvvas bulvii, ja lagas- ja luonddubirrasa oktiigullevašvuoda

- ádde globála gažaldagaid ja bistilis ovdáneami mánáidgárddi geavadagain
- máhtá bidjat johtui nuppástuhttin- ja ovdánahttindoaimmaid, sihke ovttaskas mánáid ektui ja mánáidgárddi oppalaš perspektiivvas
- máhtá identifiseret ovttaskas mánáid sierralágan dárbbuid ja fágalaš árvvoštallama vuodul jođánit álggahit doaibmabijuid
- máhtá sajustit, gozihit ja ovddidit earenomážit sámi mánáid vuoigatvuodaid
- máhtá hálddašit digitála reaidduid geavaheami mánáidgárddis ja fievrridit reflekterejeaddji servodatlaš perspektiivvaid mediaovdáneamis ja kritihkalaš digitála arenaid geavaheami
- máhtá searvvahit mánáidgárdái báikkálaš bargo-, kultuvra- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja eallilan- ja resursaolbmuid
- lea oahppan gádjunveahki, sihkarvuoda ja dáhkádusa birra
- máhtá geavahit njálmmálaš ja čálalaš sáme giela ja ámmát giela, dárbbu mielde eará skandinávagiela

Oppalaš gelbbolašvuoha:

Kandidáhtta

- diehtá mánáidgárdeoahpaheaddji profešuvnna ehtalaš gažaldagaid, erenoamážit mat gullet ovddasvástádussii, árvvusatnimii ja fápmoperspektiivvaide
- máhtá plánet, jođihit, čađahit, dokumenteret ja kritihkalaččat reflekteret pedagogalaš barggaid mánáidgárddi sisdoalus ja doaimmain, maid vuolggasadjin leat ehtalaš gáibádusat ja njuolggadusat, dutkamii vuodđuduvvan máhttu ja sámi árbevirolaš ja vásáhusmáhttu maid vuodđun lea árvvusatnin ja gierdavašvuoha
- máhtá geavahit olmmošvuoigatvuodaid, álbmogiid gaskasaš toleránssa mánáidgárddi árvvuodđun ja bargat diehtomielaččat etihkalaš jearaldagaiguin mánáidgárddis
- nanne sámi, riikkaidgaskasaš, máŋggagielat ja kultuvrralaš ja eamiálbmot perspektiivamánáidgárddi barggus
- atná árvvus buot olbmuid ja guovlluid, gielaide ja kultuvrraid
- hálddaša profešuvnnadoaimmas sáme giela, muhto maidái riikkagiela gelbbolaš vugiin
- máhtá gaskkustit guovddáš fágasisdoaluid sihke njálmmálaččat ja čálalaččat, ja bastá searvat fágalaš digaštallamiidda oahpu iešguđetlágan fágasurvggiin ja juogadit máhtu ja vásáhusaid earáiguin
- máhtá sámi áššiid máŋggabealatvuoda ja lea mielde nannemin sámi bajásgeassin- ja oahppoásahusaid ulbmiliid iežas ja birastahti servodagaid ja rájáidrasttildeaddji ja

kultuvrraid gaskasaš ovttasbargguiguin

- lea háhkan rievdan- ja ovdánangelbbolašvuođa, mainna bastá dustet mánáidgárddi boahttevuodas vai ovdánahtta buori geavada ja profešuvnna etihkalaš vuodđudusa
- dovdá oahpo- ja bajásšaddanberrasiid rolla mánáid identitehta, giela ja kultuvrra nannemis
- sajusta, goziha ja ovddida sámi mánáid vuoigatvuodaid

7. PROGRAMMA HUKSEHUS

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu - geabbilis prográmma, čađahuvvo geabbilis málle mielde, 3,5 oahppoja badjel. Geabbilis huksehus rahpá vejolašvuođa heivehit lágideami ja lávdadit oasi oahpahusas servodaga dárbbuid mielde. Prográmma lea juhkkovuvvon čieža lohkanbadjái. Guđa lohkanbajis leat 25 oahppočuoggá, ovttá lohkanbajis leat 30 oahppočuoggá ja dat lágiduvvojit geabbilis huksehusain.

Oahpus leat čieža (7) geatnegahtton máhttoviidodaga, ja okta čiekŋudeapmi ja bachelorbargu. Pedagogihkka lea guovddáš fága, mii čatná oktii oahppoollisvuođa, ja mii čuovvu juohke máhttoviidodaga. Máhttoviidodagain oktan didaktihkalaš fáttáiguin ja pedagogalaš teoriiain studeanttat besset hárjehallamis geahččaladdat mánáidgárdeoahpaheaddjebarggu . Hárjehallan lea oassin juohke máhttoviidodagas, ja čađahuvvojit mánáidgárddiin ja/dahje eará ásašusain iešguđet guovlluin ja riikkain Sámis.

Čiekŋudanovttadat huksejuvvo máhttoviidodagaid ala ja dat ovddida fágalaš progrešuvnna ja lasiha gelbbolašvuođa das, mii lea áigeguovdil mánáidgárdebargui. Sámi allaskuvllas fálljuvvo čiekŋudanovttadat MOA 220 Mánáidgárdepedagogihkka – čiekŋudeapmi árbevirolaš máhtus ja sámi kultuvrras (30 oč), muhto studeanttain lea maiddái vejolašvuolta lohkat 30 oahppočuoggá čiekŋudanovttadaga(id) olgoriikkalonohallamis dahje eará oahppoásahas, dainna eavttuin ahte Sámi allaskuvla dohkkeha dan oassin oahpus.

Bachelorbargu lea profešuvdnii ráhkkanahhti ja galgá välljejuvvot dakkár fáttás mii gullá máhttoviidodagaide dahje čiekŋudeapmái. Bachelorbargu ja dieđateoriija ja metoda vuodđooahppu dahket oktiibuot 15 oahppočuoggá.

Eanaš oahppoovttadagat lágiduvvojit guovtti lohkanbaji badjel. Tabeallas boahká ovdan galle oahppočuoggá guhtege oahppoovttadagas lohkkovuvvojit guhtege lohkanbadjái:

Lohkanbadji	Oahppoovttadagat	Oahppo- čuooggát lohkanbajis	Hárje- hallan
1. lohkanbadji	MOA 110 Mánáid ovdáneapmi, stoahkan ja oahppan (MSOO), oktiibuot 20 oč	10 oč	15 beaivvi
	MOA 120 Luondu, dearvvašvuohta ja lihkadeapmi (LDL), oktiibuot 20 oč	15 oč	
2. lohkanbadji	MOA 110 Mánáid ovdáneapmi, stoahkan ja oahppan (MSOO), oktiibuot 20 oč	10 oč	20 beaivvi
	MOA 120 Luondu, dearvvašvuohta ja lihkadeapmi (LDL), oktiibuot 20 oč	5 oč	
	MOA 100 Giella, teaksta ja matematihkka (GTM), oktiibuot 20 oč	10 oč	
3. lohkanbadji	MOA 100 Giella, teaksta ja matematihkka (GTM), oktiibuot 20 oč	10 oč	10 beaivvi
	MOA 140 Duodji, juoigan ja hutkáivuodain (DJH), oktiibuot 20 oč	15 oč	
4. lohkanbadji	MOA 140 Duodji, juoigan ja hutkáivuodain (DJH), oktiibuot 20 oč	5 oč	15 beaivvi
	MOA 130 Servodat, oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (SOE), oktiibuot 20 oč	20 oč	
5. lohkanbadji	MOA 150 Sámegeiella, mánggagielatvuohta ja giela ealáskahttin (SMG), oktiibuot 20 oč	20 oč	15 beaivvi
	MOA 210 Jođiheapmi, ovttasbargu ja ovddidanbargu (JOO), oktiibuot 15 oč	5 oč	
6. lohkanbadji	MOA 210 Jođiheapmi, ovttasbargu ja ovddidanbargu (JOO) , oktiibuot 15 oč	10 oč	20 beaivvi
	MOA 220 Mánáidgárdepedagogihkka –	18 oč	

	čiekŋudeapmi árbevirolaš máhtus ja sámi kultuvrras (MPČ), oktiibuot 30 oč		
	MOA 200 Bachelorbargu, oktiibuot 15 oč <i>(vejolašvuohta maiddáai vuolgit lonohallamii)</i>	2 oč	
7. lohkanbadji	MOA 220 Mánáidgárdepedagogihkka – čiekŋudeapmi árbevirolaš máhtus ja sámi kultuvrras (MPČ), oktiibuot 30 oč	12 oč	5 beaivvi
	MOA 200 Bachelorbargu, oktiibuot 15 oč	13 oč	

8. OAHPPANVUOGIT

Mánáidgárdeoahpaheaddjeoahpus lea oassálastin ja ovttasbargu guovddážis. Oahppu lágiduvvo geabbilis málle mielde, mii mearkkaša ahte studeantta oahppanaktivitehtat lágiduvvojit sihke neahta bokte ja deaivvademiin Sámi allaskuvllas ja vejolaččat eará báikkis.

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddážis. Lágiduvvon oahpahuš lea doarjjan studeantta oahppamii. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalášvuohta ja ahte sii aktiivvalaččat oassálastet oahppanaktivitehtaide neahtas ja deaivvademiin.

Oahpu iešguđet máhttoviidodagaid plánain leat oahppanjoksosat, sisdoallu, geatnegahtton bargogáibádusat, hárjehallamat, eksámenat čilgejuvvon. Hárjehallamii leat sierra plánat ja njuolggadusat, mat gullet oktii máhttoviidodatplánaiguin ja prográmmaplánain. Iešguđetlágan bargogáibádusat galget leat dohkkehuvvon fágaoahpaheddjiid bealis ovdalgo studeanta beassá eksámeniidda.

Geatnegahtton oassálastin

Buot deaivvadeamit leat geatnegahtton. Jus studeanta šaddá leat eret (dohkálaš siva geažil), de galgá ovdagihtii dieđihit ja šiehttat movt sáhtá buhttet oahpahuš maid massá, ja vejolaš bargogáibádusaid ferte válbmet maŋnel.

Bagadallamat

Studeanta galgá oažžut bagadallama iežas profešuvdnaovdáneami ja progreshuvnna ektui.

Bagadallan čađahuvvo sihke ovttaskas studeanttain, joavkkuin ja luohkáin. Studeanttat ožžot máhcahagaid geatnegahtton bargguide.

Hárjehallamat

Studeanttas lea hárbhallanoahpaheaddji gii bagadallá su hárbhallanáigodagas ja hárbhallanbargguin. Dábálaččat lágíduvvo hárbhallan nu ahte 1-2 studeantta leat ovttá hárbhallanjoavkkus.

Hárbhallamat leat geatnegahtton. Oahppoáigodagas galgá studeanta čađahit unnimusat 100 hárbhallanbeaivvi. Unnimusat 85 beaivvi galget čađahuvvot mánáidgárddiin, ja 15 hárbhallanbeaivvi sáhttet čađahuvvot mánáidgárddiin dahje eará ásašusain. Vihtta hárbhallanbeaivvi sáhttet čađahuvvot oahppo- dahje hárbhallanmátkkiin.

9. ÁRVVOŠTALLANVUOGIT

Eksámeniid olis studeanta árvvoštallojuvvo máhttoviidodagaid ja oahpu sierra ja oppalaš oahppanjoksosiid ektui iešguđetge vugiid mielde, nugo máhttoviidodaga plánaiguin čilgejuvvojit. Iešguđegelágan vuogit galget hárbheit studeantta dokumenteret, čilget, ákkastallat, mitalit ja reflekteret. Árvvoštallanvuogádat mii geavahuvvo leat bustávvaárvosáni A-F, mas A lea buoremus árvosátni, E vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Sáhttet maid geavahuvvot árvosáni *ceavzán* / *ii ceavzán*.

10. BARGO- JA JOATKKAOAHPPOVEJOLAŠVUOĐAT

Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu addá mánggabealat gelbbolašvuođa sámi áššiid ja servodaga birra, dieđalaš ja fágalaš máhtu. Oahppoprográmma ráhkkanahhtá ja addá spesialiserejuvvon gelbbolašvuođa bargat mánáidgárddis. Oahppu addá vejolašvuođa joatkkaoahpuiguin joatkit, earret eará masteriin.

11. EARÁ DIEĐUT

Studeanttaid dohkálašvuođaárvvoštallan

Studeantta dohkálašvuohta mánáidgárdeoahpaheaddjin árvvoštallojuvvo miehtá studerenáiggi ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon mánáidgárdeoahpaheaddjeprofešuvdnii. Dohkálašvuođaárvvoštallan lea ollislaš árvvoštallan das, mo studeantta doaimmá mánáidgárdeprofešuvnnas fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat

(persovnnalaččat). Árvvoštallamis deattuhuvvojit erenoamážit leat go studeanttas eavttut doaimmat mánáidgárdeoahpaheaddjin, mo doaimmá oahppodilis ja hárbhallamiin. Dohkálašvuodaárvvoštallan vuodđuduvvá universitehta- ja allaskuvlalahkii § 4-10 ja Máhtodepartemeantta mearridan dohkálašvuodanjuolggadusaide.

Internašunaliseren

Lea vejolaš čađahit oasi oahpus olgoriikkas dahje eará alitoahppoásahusain Norggas. Sihke hárbhallamiid ja čiekŋudanovttadaga lea vejolaš čađahit eará báikkis, ja studeanttat geat háliidit vuolgit lonohallamii, ávžžuhuvvojit dan dahkat 6. lohkanbajis. Internašunaliserema birra oažžu áigeguovdilis dieđuid Sámi allaskuvlla internašunaliserenráđđeaddis.

Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogá dahkii ja dasa makkár vejolašvuodát ja geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraportta vuodul.